

Islamofobie (h)erkennen & bestrijden!

Het Collectief tegen Islamofobie en Discriminatie in beeld 2017

Eerste Weteringplantsoen 2c
1017 SJ Amsterdam, Nederland
Tel: 020-4288825
www.meldpunt-islamofobie.nl

Islamofobie is een urgent probleem

Het CTID is opgericht in 2013 om het probleem van islamofobie in Nederland onder de aandacht te brengen. Het werk van vele zelforganisaties van moslims en Nederlanders met een migratieachtergrond, zoals Meld Islamofobie!, SPIOR en Al Nisa heeft ervoor gezorgd dat islamofobie inmiddels op de kaart staat. Verschillende onderzoekers en Europese en Nederlandse instituten leggen dan ook een deel van de aard en omvang van de problematiek in Nederland vast.

Tegelijkertijd problematiseren bijna alle politieke partijen Islam op concrete of abstracte manier, kan er ogenschijnlijk zorgeloos 'gediscussieerd' worden over het verminderen van het aantal moslims in Nederland en zijn er vele meldingen van moslimdiscriminatie, bedreigingen en vernielingen van islamitische gebouwen zoals moskeeën. Kortom, de problematiek van islamofobie is urgent. We moeten hiervoor aandacht blijven vragen en over in gesprek blijven gaan. Dat doen we met deze tekst en op de dag van 21 september, de Internationale Dag tegen Islamofobie.

Islamofobie is een vorm van racisme

Het Collectief Tegen Islamofobie en Discriminatie beschouwt islamofobie als een vorm van racisme. Meldingen van discriminatie en onderzoeken laten zien dat islamofobie en moslimdiscriminatie gepaard gaan met een opeenstapeling van elementen die te maken hebben met religie, cultuur, klasse, uiterlijk, migratieachtergrond en nationale afkomst. Bovendien worden ook niet-moslims geconfronteerd met islamofobie wanneer zij als moslim worden beschouwd, op basis van bijvoorbeeld hun naam, uiterlijk, kleding of taalgebruik. In de huidige publieke en politieke discussie wordt er een negatief, generaliseerd en essentialistisch beeld geschetst van wat islam wel of niet zou zijn. Op basis van dit beeld wordt er een hiërarchisch onderscheid gemaakt tussen moslims en niet-moslims. Het gevolg is dat alle moslims over één kam worden geschoren, en op basis van hun religie worden geproblematiseerd.

...en moslimdiscriminatie is daarvan één van de uitingsvormen

Het woord racisme benoemt een systeem waarbij mensen in een geracialiseerde hiërarchie worden geplaatst op basis van veralgemeniseerde ideeën over 'ras', cultuur, religie en sociale klasse. Cruciaal is dat het bij racisme gaat om de wijze van behandeling en benadering van mensen. Moslims en islam worden momenteel bejegend alsof zij en hun religie inferieur zijn aan, en onverenigbaar met, 'de' Nederlandse cultuur. Antropoloog Martijn de Koning laat overtuigend zien dat dit een proces is van racialisering¹. Er wordt namelijk over moslims gesproken alsof zij één herkenbare groep zijn die specifieke en onveranderlijke eigenschappen heeft, en op basis daarvan minderwaardig is.

Discriminatie is een onderdeel van racisme, het is één van de uitingsvormen. Discriminatie dat gemeld kan worden en dat bestreden wordt door middel van anti-discriminatie wetgeving focust op het individuele incident. Dat is weliswaar belangrijk, maar kan niet het enige onderdeel zijn van antiracisme en anti-islamofobie werk. Het is essentieel om racisme als systeem bloot te leggen. De focus op het incident onder de noemer 'moslimdiscriminatie' loopt het risico

juist een begrip van racisme als systeem te verdoezelen. Tenslotte, het spreken over 'incidenten' bij voorvallen van discriminatie suggereert dat het om losstaande gebeurtenissen gaat. Maar deze gebeurtenissen zijn een uitingsvorm van het structurele probleem dat islamofobie is.

Het is voor het CTID erg belangrijk om over islamofobie te spreken, en niet enkel over moslim-discriminatie. We hebben woorden nodig om het structurele karakter van racisme te kunnen benoemen en te begrijpen, zodat we vervolgens als samenleving concrete stappen kunnen nemen om islamofobie te bestrijden.

De strijd tegen islamofobie is een strijd tegen alle vormen van racisme, discriminatie en radicalisering

Islamofobie is een urgent probleem dat zorgt voor verdeeldheid en uitsluiting in de Nederlandse samenleving, maar is niet het enige probleem. Het CTID verbindt de strijd tegen islamofobie dan ook met de strijd tegen anti-zwart racisme, antisemitisme, seksisme, homofobie, transfobie, genderisme, discriminatie van mensen met een beperking en uitsluiting op basis van andere discriminatiegronden. We streven naar een samenleving waarin er plek is voor iedereen.

Daarnaast zet CTID zich actief in om radicalisering onder moslims in Nederland te bespreken met haar islamitische achterban. Verder is juist het bestrijden van islamofobie een belangrijk onderdeel van het tegengaan van radicalisering, omdat ervaringen met islamofobie, uitsluiting en discriminatie een belangrijke voedingsbodem zijn voor moslims om politiek-militant te radicaliseren.

In vogelvlucht: islamofobie in Nederland anno 2017

Islamofobie in Nederland is wijdverspreid en structureel. Uitspraken die jaren geleden nog als radicaal beschouwd zouden worden, zijn nu niet meer extreem. Stellingen zoals 'De islam is een bedreiging voor de Nederlandse identiteit' kunnen tijdens een lijsttrekkersdebat voor de recente Tweede Kamer verkiezingen simpelweg bediscussieerd worden, en in De Balie kunnen aanwezig zijn om het aantal moslims te verminderen zonder noemenswaardige tegenpraak te krijgen. De meeste politieke partijen problematiseren Islam, en stellen vervolgens maatregelen voor die voornamelijk moslims raken. Verder lijkt het geweld dat moslims aangedaan wordt, als minder maatschappij-ontwrichtend te worden beschouwd dan geweld dat door moslims wordt gepleegd. De aanslag op een moskee in Enschede waarbij de daders zijn veroordeeld voor brandstichting met een terroristisch oogmerk, wordt bijvoorbeeld niet genoemd in een recent jaarverslag van de AIVD. De aanslag is echter wel door de rechter veroordeeld als terrorisme. De AIVD lijkt dus weinig structurele aandacht te hebben voor bedreigingen van en aanslagen op moslims en islamitische gebouwen. De recente uitspraak van het Europese Hof dat Europese en daarmee ook Nederlandse werkgevers toestaat een neutraliteitsbeleid te voeren waarbij religieuze, politieke en filosofische symbolen verboden mogen worden, raakt in de praktijk met name moslima's. Deze juridische uitspraak institutionaliseert en legitimeert daarmee islamofobie én seksisme.

Kortom, in toenemende mate krijgt islam een uitzonderingspositie ten opzichte van andere religies, en worden moslims als uitzondering gezien ten opzichte van andere Nederlandse burgers. Het gevolg is dat het gelijkheidsbeginsel dat is vastgelegd in Artikel 1 van de Grondwet

wordt aangetast, omdat moslims stelselmatig op een negatieve manier als 'moslim' worden aangesproken in de discussie en in beleid, en hun burgerschap in twijfel wordt getrokken.

Verschillende onderzoeken en rapportages laten zien dat islamofobie wijdverspreid is. Een aantal recente bevindingen op een rijtje:

- 2 op 3 moslims heeft discriminatie ervaren in 2014: met name in de openbare ruimte, op de arbeidsmarkt, op school en tijdens het uitgaan².
- 65% van moslimjongeren voelen zich wel eens gediscrimineerd vanwege hun religie³.
- 61% van middelbare school docenten is in 2014 getuige geweest van moslim-discriminatie op hun school⁴.
- De meldingsbereidheid van discriminatie is laag: cijfers laten het topje van de ijsberg zien. Toch registreerden anti-discriminatievoorzieningen in 2016 254 meldingen van moslimdiscriminatie, in 2015 240. De politie registreerde 352 voorvallen in 2016⁵.
- Zelforganisaties Stichting Platform Islamitische Organisaties Rijnmond en Meld Islamofobie! registreerden in 2015 respectievelijk 174 en 158 meldingen⁶.
- In 2015 is het CTID begonnen met de campagne "Islamofobie niet accepteren, maar melden". Een onderdeel van deze campagne was een enquête met 1000 deelnemers. Daarnaast kunnen mensen meldingen maken tijdens het inloopsprekuren. In totaal verzamelde het CTID dit jaar 317 meldingen van mos-

limdiscriminatie. Ook in 2016 zijn 1000 personen gesproken als onderdeel van de campagne. In totaal kwamen er dat jaar 349 meldingen binnen.

- Het Meldpunt voor internetdiscriminatie registreerde in 2015 142 meldingen van moslimdiscriminatie. Dat is een verzevenvoudiging ten opzichte van 2014: toen registreerde het MiND 20 meldingen. Het gaat voornamelijk om discriminerende uitspraken op sociale media⁷.
- Het Meldpunt Internet Discriminatie registreerde in de periode 2001 – 2015 in toenemende mate moslimdiscriminatie: van 100 meldingen tot ruim 300 meldingen. De afgelopen jaren zijn de meldingen weer gestegen tot 330 meldingen in 2015. In de periode 2004-2008 liepen de aantallen nog hoger op: van 300 tot 500 meldingen⁸.
- Vrouwen die geïdentificeerd worden als moslim vanwege het dragen van islamitische kleding of een sluier zijn vaak het slachtoffer van islamofobie, en van daaruit voortvloeiend verbaal of fysiek geweld⁹. Bij 72% van de 174 meldingen die binnen kwamen bij Stichting Platform Islamitische Organisaties Rijnmond was het slachtoffer een vrouw¹⁰. Bij 89% van de meldingen die Meld Islamofobie!

registreerde was het slachtoffer een vrouw. In 29% van de gevallen was er sprake van geweld.

- 30% van de Nederlandse jongens en 15% van de meisjes denkt negatief over moslims¹¹.
- Jongeren die bereid zijn tot negatieve acties tegen moslims of negatieve acties van anderen niet veroordelen, zijn vaker jongen, lager opgeleid, en hebben of regelmatig oppervlakkig contact met moslims waarbij dat contact negatief is, of hebben juist heel weinig contact met moslims en baseren hun beeldvorming op mediaberichten¹².
- In 2005-2010 varieerde het aantal discriminerende incidenten tegen moskeeën tussen 11 en 25. Vanaf 2011 is het aantal voortdurend gestegen, met in 2016 72 voorvallen. Het gaat om vernielingen, bekladding met hakenkruizen of varkenssymboliek, bedreigingen en brandstichtingen¹³.
- Een poging tot brandstichting bij een moskee in Enschede werd in 2016 voor het eerst als terrorisme veroordeeld door de rechter. Tegelijkertijd wordt islamofobie niet altijd als zodanig geregistreerd, zo noemde in 2015 de politie in Enschede het achterlaten van 14 varkenskoppen op de plek van een toekomstig asielzoekerscentrum als 'milieucriminaliteit'¹⁴.

Dit illustreert het gebrek aan structurele aandacht voor islamofobe agressie en geweld bij verantwoordelijke autoriteiten en instanties.

Bij het meldpunt van het CTID zijn de afgelopen jaren diverse meldingen binnen gekomen. Een omschrijving van een aantal casussen geeft goed weer wat de aard en impact is van islamofobe vooroordelen, discriminatie, agressie en geweld:

- Een Marokkaans-Nederlandse vrouw woont in Bos en Lommer in Amsterdam. Haar zoon van 22 jaar mag van haar niet binnen roken, en dus staat hij iedere avond voor de voordeur een sigaretje te roken. Meerdere malen wordt hij aangesproken door de wijkagent of andere politieagenten. Hij is zelfs een paar keer meegenomen naar het politiebureau. De vrouw geeft aan niet te begrijpen waarom haar zoon aangesproken en meegenomen wordt, volgens haar kennen de agenten haar zoon en weten ze waar hij woont. Ze weten dus dat hij geen kwaad in de zin heeft maar enkel voor zijn eigen huis staat te roken. De vrouw wordt erg moedeloos van de situatie.
- Een vrouw die de gezichtssluier draagt vertelt dat ze vanwege haar niqaab grote moeite heeft met het vinden van werk. Toch wil ze zichzelf nuttig maken in de maatschappij. De vrouw is toen opzoek gegaan naar vrijwilligerswerk en vond dit bij de voedselbank. Hier was zij ontzettend blij mee. De vrouw heeft contact opgenomen met het meldpunt, omdat er op een website een negatief verhaal is geschreven over haar vrijwilligerswerk bij de voedselbank. Bij het verhaal is een foto van haar geplaatst. De strekking van de tekst was dat het 'onbegrijpelijk' is dat 'dit soort' vrouwen in 'zo'n gewaad' vrijwilligerswerk kunnen doen.
- De Molukse moskee in Waalwijk is beklad door twee mannen met de leuzen: 'Fuck Allah' en 'Fuck ISIS'.
- Een man vertelt dat vlakbij zijn huis een bushalte staat en dat hij geregeld niet meegenomen wordt door de buschauffeur. Zelfs als hij zijn hand opsteekt om de bus aan te houden, wordt hij voorbij gereden. Ook is het voorgekomen dat anderen de bus wel in mochten, maar zodra hij de bus in stapte deed de chauffeur de deuren dicht. De Marokkaans-Nederlandse man staat vaak rond gebedstijd op de bus te wachten en draagt dan meestal een djellaba. De man vermoedt dat deze kledij de reden is dat hij niet de bus in mag van de chauffeurs.
- Een arts met een islamitische achtergrond werkt in een ziekenhuis. Hij meldt dat sommige van zijn patiënten weigeren om door hem behandeld te worden, vanwege zijn moslimidentiteit.
- Een jonge vrouw met hoofddoek gaat in Amsterdam-Oost naar de Praxis, en parkeert per ongeluk op een privé terrein. Zodra ze haar auto geparkeerd heeft, stormt er een vrouw uit een naburig gebouw op de auto af, die op de autoruit begint te slaan. Zij roept: 'dit is godverdomme een privé terrein. Jullie soort flikt het iedere keer weer om hier te parkeren. Oprotten nu!'. Gelijktijdig komt er een man aangelopen die ook voor de auto gaat staan en hij begint te schelden. 'Vieze moslima, het zijn ook altijd de Marokkanen die dit soort dingen flikken!'. Hij begint ook hard op de autoruit te slaan. De moslimvrouw is erg geschrokken en voelt zich opgesloten in haar auto. Uit paniek belt zij 112 en de politie komt ter plaatse, zodat de vrouw uiteindelijk de parkeerplaats met haar auto kan verlaten.

Aanbevelingen

Het is belangrijk om islamofobie serieus te nemen. Het CTID neemt haar verantwoordelijkheid door met haar achterban discriminatie-ervaringen en racisme bespreekbaar te maken, bijeenkomsten te organiseren om islamitische radicalisering tegen te gaan en onderdeel te zijn van een brede beweging tegen discriminatie op alle gronden.

Tegelijkertijd verwacht het CTID dat politieke leiders, beleidsmakers, opiniemakers en anderen ook hun verantwoordelijkheid nemen om islamofobie niet aan te wakkeren en adequate maatregelen te treffen. Dit gebeurt tot op heden te weinig. Het CTID doet daarom de volgende aanbevelingen:

1. Erken islamofobie als een vorm van structureel racisme.
2. Registreer islamofobie als aparte categorie bij meldingen van discriminatie bij de politie en ADV's en beschouw het als een vorm van racisme, waarbij strafverzwaring geldt. Alleen dan worden de omvang en de aard van islamofobie inzichtelijk. Ontwikkel duidelijke richtlijnen die alle instanties overeenkomen.
3. Registreer daarnaast de genderdynamiek in voorvallen van islamofobie, zodat deze gemonitord en geanalyseerd kan worden.
4. Train werkgevers, onderwijzers en zorgprofessionals in het herkennen van islamofobie bij zichzelf en in hun werk.
5. Investeer breed in scholing over mensenrechten, diversiteit, wereldreligies en discriminatie op scholen en tijdens leraren-opleidingen. Ook moet er tijdens lerarenopleidingen en op basis- en middelbare scholen uitgebreid aandacht besteed worden aan de Nederlandse koloniale en slavernij geschiedenis. Nederland heeft een lange geschiedenis van racisme en islamofobie sinds het koloniale imperium en dit heeft gevolgen voor ideeën, vooroordelen, culturele tradities, stereotypen en machtsverhoudingen in Nederland van vandaag de dag.
6. Leer jongeren om mediawijs te worden. Train ze in het kritisch met nieuws en informatie om te gaan, om te voorkomen dat jongeren hun negatieve ideeën over moslims grotendeels baseren op mediaberichten¹⁵.
7. Stop stigmatiserende framing van onderwerpen die met moslims te maken, zoals 'haatimam', 'jihadgala's en 'moskee-internaten'.
8. Politici moeten hun verantwoordelijkheid nemen en zich de uitspraak van de Hoge Raad (dd 16 november 2014) aantrekken. De Hoge Raad wijst politici op de verantwoordelijkheid die zij dragen in het politieke en maatschappelijke debat, door geen uitspraken te doen die in strijd zijn met de wet en aanzetten tot onverdraagzaamheid, haat, geweld of discriminatie.
9. Voorkom dat moslims niet over een kam geschoren worden, en verwacht niet van islamitische Nederlanders dat zij afstand nemen van aanslagen gepleegd door anderen.
10. Heb aandacht voor het disproportionele negatieve effect van anti-terrorisme maatregelen op islamitische Nederlanders en op de verspreiding van islamofobie.
11. Bescherm moskeeën en islamitische gebouwen adequaat. De overheid dient de veiligheid van islamitische burgers en gebouwen te waarborgen.
12. Breng een specifieke focus en aandacht op de unieke positie en ervaringen met discriminatie, fysiek en verbaal geweld van moslim vrouwen binnen het generieke landelijke emancipatiebeleid.
13. Heb meer aandacht voor de dreiging van extreem-rechtse radicalisering en ontwikkel onderwijsprojecten om dit tegen te gaan.

14. Leden van de Eerste Kamer moeten het negatieve advies van de Raad van State volgen en het verbod op gedeeltelijke gezichtsbedekkende bekleding niet steunen. Het is een disproportionele maatregel die de vrijheid van religie aantast net zoals de bescherming tegen discriminatie, aangezien voornamelijk moslimvrouwen die een sluier dragen hierdoor geraakt zullen worden.

15. Organiseer bijeenkomsten waarbij moslims en niet-moslims in contact komen met elkaar en door middel van empathie en dialoog positieve ervaringen opdoen. Focus op een verbindend thema tussen diverse mensen in plaats van op onderscheid. Zoals uitdagingen als zelfredzaamheid in een complexe samenleving¹⁶.

ISLAMOFOBIE: NIET ACCEPTEREN MAAR MELDEN!

Campagne ter Verhoging van de Meldingsbereidheid

Het Meldpunt Islamofobie & Discriminatie
020-4288825

Hieb jij als moslim, discriminatie ervaren, dan is het essentieel dit te melden. Accepteer niet langer dat je vanwege je religie wordt bedreigd, uitgescholden of wordt weggevoerd als minderwaardig of potentieel terrorist.

Maak gebruik van je rechten: maak melding of doe aangifte! Melden is de enige manier om islamofobie zichtbaar te maken en aan te pakken.

WAT KUN JE ELS DOEN?

1. Noem relevante feiten, zoals tijdstip, locatie, omstandigheden etc.
2. Maak foto's of video-opnames wanneer deze als bewijsmateriaal kunnen functioneren.
3. Probeer mogelijke gevolgen te verzamelen en om (geschreven) verklaring te laten afleggen.

MELDEN

Het Meldpunt Islamofobie en Discriminatie
Wanneer je contact opneemt met het Meldpunt Islamofobie helpen wij je de weg te vinden naar politie en/of ADB en ondersteunen we je gedurende het gehele voorloop. Het Meldpunt Islamofobie zorgt voor adequate registratie van het incident.

- Doe te bellen naar **020-4288825**
- Via onze website: www.meldpunt-islamofobie.nl
- Doe te mailen naar: islamofobie@gmail.com
- Via een privébericht op onze Facebookpagina: www.facebook.com/islamofobie.endiscriminatie

Discriminatie.nl

- Doe altijd melding bij een Antidiscriminatiebureau bij jou in de buurt!
- Bij het ADB wordt je melding apart als islamofobie geregistreerd.
- Doe te bellen naar **0900-2 354 354**
- website: www.discriminatie.nl
- Doe te mailen naar: info@discriminatie.nl

De politie

- Doe altijd aangifte bij de politie bij jou in de buurt, dit is nooit straal!

het Collectief tegen Islamofobie en Discriminatie (CTID) is in 2013 opgericht naar aanleiding van de toenemende discriminatie van moslims. Het CTID heeft als doel islamofobie te voorkomen en te bestrijden door verschillende activiteiten, voorlichtingen en bijeenkomsten. Het CTID streeft naar maatschappelijke inclusie en geeft bescherming van islamofobie.

إذا تعرضت كمتسلم للتمييز فمن الأساسي التصريح به. لا تتألم من لأن بسبب عقيدتك، لتتهدد...
التشهير، الإحتقار أو معاملة كزناهي.
استلم من ملوفا، قم بالتصريح وقدم شكايته التصريح هو الوسيلة الوحيدة لتفتح الإسلاموفوبيا وسماحتها.

ماذا يمكنك ان تفعل؟

1. سجل الأحداث للجهة، كقوى الامتثال، المكان، الظروف و غير ذلك.
2. قم بأخذ صور أو تسجيلات فيديو لجميع الإحداث.
3. حاول أن يكون لك شهوده يملكون بشهادات كتابية.

التصريح

عندما تتصل بمكتب مناهضة الإسلاموفوبيا و العنصرية للتصريح بالتمييز، ستمساعدك على التوجه للشرطة و وشيئة المكتب الأستراتيجي مخارية العنصرية (ADB)، مكتب مناهضة الإسلاموفوبيا سيظهر على العاد الإحداثيات الأتالية.

- إتصل بالهاتف رقم **020-4288825**
- عن طريق الإنترنت www.meldpunt-islamofobie.nl
- بإرسال إيميل إلى: islamofobie@gmail.com
- عن طريق الفيسبوك www.facebook.com/islamofobie.endiscriminatie

مكتب مناهضة التمييز

يمكن لك أيضا أن تتصل مباشرة بأحدى مكاتب مناهضة التمييز المتواجدة بحكمه. هناك سيتم تسجيل شكايته كما ستلوكك على بقية الخطوات التي يمكن التبعها كالتدخل لدى جهات معنية أو مساعدته على وضع شكايته لدى الشرطة

- إتصل بالهاتف رقم **0900354354**
- عن طريق الإنترنت www.discriminatie.nl
- عن طريق الإيميل info@discriminatie.nl

الشرطة

كما يمكن لك أن تقوم بوضع شكايته لدى الشرطة المتواجدة بحكمه.

- إتصل بالهاتف رقم **09008844**
- عن طريق الإنترنت www.politie.nl

الإنترنت

إذا تعرضت لمعاملة عنصرية سواء عبر الإنترنت أو عبر وسائل التواصل الإجتماعي بسبب الدين أو الأثر، فيمكن لك إيداع شكايته لدى إحدى المراكز التالية.

- مركز الإبلاغ عن التمييز عبر الإنترنت www.minderland.nl
- مركز مناهضة التمييز عبر الإنترنت www.meldpunt.nl

المركز مكتب مناهضة الإسلاموفوبيا و العنصرية سنة 2013 إثر إقرار التمييز الذي يتعرض له المسلمون. هدف مكتب مناهضة الإسلاموفوبيا و العنصرية هو معارضة التمييز عبر الشفاعة و التثقيف و التثقيف بغير مكتب مناهضة الإسلاموفوبيا و العنصرية إثر الإقرار الإجتماعي و معارضة الإسلاموفوبيا.

الإسلاموفوبيا: لا تتقبلها. بل أبلغ عنها!

قف

مكتب مناهضة الإسلاموفوبيا
020-4288825

-
1. Koning, de M. (2016). *Een ideologische strijd met de islam*. Uithoorn: Karakter Uitgevers B.V.
 2. Andriessen, I., Fernee, H. & Wittebrood, K. (2014). *Ervaren discriminatie in Nederland*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
 3. Andriessen, I., Fernee, H. & Wittebrood, K. (2014). *Ervaren discriminatie in Nederland*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
 4. Bouma, S. & Ruig, L. de (2015). *Moslimdiscriminatie in het voortgezet onderwijs: een onderzoek onder docenten*. Zoetermeer: Panteia.
 5. Landelijke Vereniging tegen Discriminatie (2017). *Factsheet meldingen discriminatie 2016*; Dinsbach, W., Silversmith, J., Schaap, E., Janss, F. & Mink, I. (2016). *Kerncijfers 2015: Landelijk overzicht van klachten en meldingen over discriminatie, geregistreerd bij de antidiscriminatievoorzieningen*. Leeuwarden/Amsterdam: Landelijke Vereniging tegen Discriminatie; Mink, I & S. Bon van S. (2017). *Discriminatie-cijfers in 2016*. Rotterdam/Den Haag: Art. 1.
 6. Lachhab, F.Z. & Vorthoren, M.H. (2016). *Islamofobie in zicht*. Rotterdam: Stichting Platform Islamitische Organisaties Rijnmond; Abaâziz, I. (2016). *Meld islamofobie: jaarrapport 2015*. Nationaal meldpunt Meld Islamofobie.
 7. Wonderen, van R. & Kapel, van M. (2017). *Oorzaken en triggerfactoren moslimdiscriminatie in Nederland*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
 8. Wonderen, van R. & Kapel, van M. (2017).
 9. Jung, M. (2015). *Forgotten women: the impact of Islamophobia on Muslim women in the Netherlands*. Brussels: European Network Against Racism.
 10. Lachhab, F.Z. & Vorthoren, M.H. (2016); Abaâziz, I. (2016).
 11. Wonderen, van R. & Kapel, van M. (2017).
 12. Wonderen, van R. & Kapel, van M. (2017).
 13. Valk, van der I. (2017). *Derde monitor moslimdiscriminatie*. Amsterdam: IMES.
 14. Valk, van der I. (2017).
 15. Wonderen, van R. & Kapel, van M. (2017).
 16. Wonderen, van R. & Kapel, van M. (2017).

Het Collectief tegen Islamofobie en Discriminatie

Eerste Weteringplantsoen 2c Amsterdam Nederland
Telefoon: 020-4288825
<http://www.meldpunt-islamofobie.nl>